

Liikmesriikide motiivid Euroopa Liiduga ühinemisel

Sissejuhatus

Euroopa integratsiooniprotsess on kulgenud küll tõusude ja mõõnadega, kuid liikunud vääratamatu jõuna riikide tihedama koostöö suunas. Luues riikideülese institutsionaalse struktuuri, astusid kuus riiki 1952. a julge sammu. Tagamaks Euroopa kiiremat majanduslikku arengut ning poliitilist stabiilsust, delegeerisid riigid ühe osa otsustusõigusest kõrgemale tasandile. 20. sajandi teisel poolel on asutajariikidega liituda soovinud peaaegu kõik Lääne-Euroopa ning 1990-ndate keskpaigas ka Kesk- ja Ida-Euroopa riigid. Ei ole korrektne väita, et riigid on “ohverdanud” endid kõrgemate eesmärkide nimel – kõik ühendusega liitunud ning liituda soovivad riigid omavad kindlaid välispoliitilisi eesmärke, mille realiseerimisele liiduga ühinemine kaasa aitab. On selge, et kõik liikmesriigid realiseerivad Euroopa Liidus riiklike huve. See tähendab, et liidu liikmestaatus on olnud parim variant rahvuslike huvide läbisurumiseks ning EL tegevus on liikmesriikide huvide sümbioos. Käesolev õppematerjal üritabki anda ülevaate liikmesriikide ühinemismotiividest laienemisvoorude lõikes, kaaludes majanduslike ja poliitiliste tegurite osatähtsust ning võrreldes väikeste ja suurte liikmesriikide tegevusmotiive.

Riikide välispoliitilised eesmärgid

Rahvusvaheliste suhete teooria määratleb riikide välispoliitika suunajatena neli olulist tegurit, rõhutades, et kõikide riikide eesmärgiks on tagada **julgeolek, sõltumatus, ühiskonna heaolu ning riigi prestiiž**. Nende eesmärkide saavutamiseks on aga mitmeid erinevaid moodusi ning poliitikud peavad vahendid ning meetodid valima vastavalt iga riigi spetsiifikale ja võimalustele. Mida loetletud eesmärgid lahtiseletatult tähendavad?

Julgeoleku tagamine ei hõlma ainult riigi sõjalist julgeolekut, vaid ka sisemist majanduslikku ja poliitilist stabiilsust. Viimastel kümnenditel on sõjalise julgeoleku tagamine paljuski tahaplaanile jäänud, tehes ruumi ‘uutele julgeolekuohtudele’, milleks on keskkonnaprobleemid, teravnev demograafiline olukord ning haiguste ja rahvusvahelise kuritegevuse levik. Loetletud probleemide vastu võitlemisel on EL roll eriti oluline, kuna tegemist on ohtudega, millele riikidel on üksikult väga raske vastu astuda.

Keskkonناسäästliku tootmise propageerimine ühes riigis ei anna ju tulemust, kui naaberriik tootmisprotsessist tuleneva reostuse likvideerimisele vilistab.

Ka sõltumatuse mõiste on aja jooksul muutunud. Laias laastus saab sõltumatust defineerida kui riigi püüet vastu seista välistele sundustele, võimule ja domineerimisele, kuid globaliseerivas maailmas ei saa ükski riik olla täiesti sõltumatu. Läbi üha tihenevate majanduslike ja poliitiliste sidemete sõltuvad riigid paljuski teineteisest ning eriti väikeriikidel on raske suurriikide domineerimisele vastu seista. Samas ei välista sõltumatuse olemasolu teatud 'enesepiiramist' ehk ühe osa oma sõltumatuse delegeerimist näiteks rahvusvahelistele organisatsioonidele – seda juhul, kui on jälgitud vabatahtlikkuse põhimõtet. Kuna Euroopa Liidu tugevus seisneb paljuski liikmesriikide erisustes, on liidu üheks tegevuseesmärgiks ka rahvusliku enesemääramisõiguse säilitamine ning liikmesriikide kultuuri igakülgne arendamine. Seega ei saa riikideülest struktuuri vaadelda vaid riikide sõltumatuse olulise piirajana – keeruline institutsionaalne struktuur tagab Euroopa arengut suunavate otsuste kujundamisel kaasaráákimisõiguse kõikidele liikmesriikidele.

Julgeoleku ja sõltumatuse tagamise kõrval on väga olulisel kohal ka ühiskondliku heaolu tagamine, mis hõlmab elanikele kvaliteetsete ühiskondlike teenuste pakkumist, majanduse arendamist, elukvaliteedi tõusu tagamist jne. Ka Euroopa Liit on ühe peamise tegevuseesmärgina määratlenud majandusliku ja sotsiaalse progressi edendamise, kõrge tööhõive ning tasakaalustatud ja püsiva arengu tagamise. Just liikmesriikide kodanike ühiskondliku heaolu suurendamiseks on riikideülel tasandil võimalik kõige rohkem ära teha ning vaadeldes riikide liiduga ühinemise motiive, ei saa majanduslikke tegureid ühegi liituja puhul päriselt kõrvale heita.

Samuti ei saa mööda minna riigi prestiiži tagamise vajadusest, millele liit jällegi kaasa aitab. Prestiiži saavutamine ja tagamine on eriti keerukas ülesanne väikeriikide puhul, kellel sageli puudub kaalukas sõnaõigus rahvusvaheliste otsuste langetamisel. Euroopa Liidu väikeriigid on edukalt tõestanud, et suudavad kaalukate otsuste langetamisel kaasa rääkida.

Loetletud eemärgid ei ole võrdse kaaluga ning varieeruvad riikide lõikes. Siinkohal vaatlemegi kokkuvõtlikult, missugused on olnud riikide olulisemad liitumismotiivid läbi senise EL ajaloo.

Euroopa ühenduste loomine

Euroopa ühenduste moodustajate hulgas oli kolm suurt (Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia) ja kolm väikest (Belgia, Holland, Luksemburg) riiki. Integratsiooni mootoriteks on läbi ajaloo kujunenud kaks mõjukamat – Prantsusmaa ja Saksamaa. Kuigi riigid leidsid lepinguid allkirjastades ühise keele, olid nende motiivid ühenduste loomisel küllaltki erinevad.

Prantsusmaa motiivides olid segunenud poliitiline ja majanduslik mõõde. Prantslased soovisid edasiste sõdade vältimiseks kaasata Saksamaa Euroopa integratsiooniprotsessi ning takistada Saksamaa saamist ülemvõimuks Euroopas. Eesmärgi täitmine oli eriti oluline, võttes arvesse Prantsusmaa keerulist poliitilist situatsiooni tol perioodil. 1950-ndatel tekkisid mitmed koloniaalkonfliktid prantslaste territoriaalvaldustel nii Indo-Hiinas kui Põhja-Aafrikas, komplitseerides stabiilse riigi ülesehitamist. Seega mängis ühenduste moodustamine tähtsat rolli riigi sisemise tasakaalu tagamisel ning valitsuse mõjukuse taastamisel. Samal ajal ei saa alahinnata ka majanduslike motiivide olulisust. Majanduse noorenduskuuri kõrval nägi Prantsusmaa ühenduses ainulaadset võimalust suure ja kohmaka põllumajandussektori reformimisel, mis hõlmas üle 2 miljoni põllumajandusettevõtte, millest kolm neljandikku olid liialt vaesed ja ebaefektiivsed kasumi tootmiseks. ESTÜ loomine tagas prantslastele ka ligipääsu Saksamaa söeressurssidele ning garanteeritud turu oma konkurentsivõimetule terasetoodangule Lõuna-Saksamaal.

Saksamaa nägi ühenduses samuti ulatuslikku potentsiaali oma majandusliku arengu tõhustamisel. Tagades läbi ühenduse taasrelvastumise võimaluse, suutsid sakslased taaskäivitada rasketööstussektori. Samuti nägi Saksamaa ühisturu loomises soodsaid võimalusi kogu majandussektori arendamiseks, lootes uute turgude avanemisel luua tootjatele soodsamad tingimused. Lisaks majanduslikele motiividele õhutas Saksamaad koostööle soov olla aktsepteeritud Euroopa 'normaalse' liikmena ning pääseda isoleeritusest, mis tekkis juba I maailmasõja järgsel perioodil.

Sõltumatus Saksamaas nähti pärast sõda väga suurt ohtu rahule ning riikide julgeolekule, seetõttu peeti kasulikuks Saksamaa nii poliitiliselt kui ka majanduslikult siduda teiste Euroopa riikidega. Samuti tähendas Saksamaa integratsiooniprotsessi kaasamine selle riigi poliitilist rehabiliteerimist teiste riikide poolt.

Sarnaselt Saksamaale ja Prantsusmaale oli ka **Itaalia** sisepoliitiline olukord II maailmasõja järgsel perioodil ebastabiilne. Seega oli poliitilise stabiilsuse tagamine majandusliku arengu

eeltingimuseks. Ühendustega liitumine aitas vältida kommunistlike poliitiliste jõudude esiletõusu ning säilitada demokraatlik valitsemiskord.

Väikeriikide – **Belgia, Hollandi ja Luksemburgi** – jaoks oli ühenduste loomine juba alanud omavahelise integratsiooniprotsessi loomulikuks jätkuks. Beneluxi riikide suhteline väiksus ning arusaamine, et üksi on maailmaareenil raske mõjuvõimu omada, kallutas neid riike tihedamale majanduslikule koostööle teiste Lääne-Euroopa riikidega. Ka maailmasõdade kogemus, kus Beneluxi riigid olid Saksamaa poolt vallutatud, andis tõuke soovile end tiheda koostööga siduda ning seeläbi rahu ja turvalisus tagada. Ühenduse asutajaliikmetena on Belgia, Holland ja Luksemburg suutnud luua küllaltki kaaluka positsiooni Euroopa Liidus, mängides keskset rolli institutsioonide asukohariikidena.

Esimene laienemisvoor

Ühendkuningriik tundis end pärast II maailmasõda Ameerika Ühendriikide ja Nõukogude Liidu kõrval maailma kolmanda suurvõimuna. Seega oldi huvitatud küll majanduslikust koostööst, kuid mitte väiksemagi osa poliitilise sõltumatuse loovutamises. Seetõttu üritasid britid Euroopa majanduslikku koostööd arendada läbi vabakaubanduspiirkonna loomise. Taolise kootöö raamides oleks Ühendkuningriigil olnud võimalus oma mõju ning prestiiži maailmas veelgi suurendada ilma iseotsustusõigusest loobumata.

Brittide positsiooni kujunemist mõjutas oluliselt geograafiline asend, mis eraldas neid mandri-Euroopast. Ühelt poolt tagas see soodsa poliitilise positsiooni seni, kuni brittide majandus oli mõjukas ning võimaldas teha tihedamat koostööd Ameerika Ühendriikidega. Teiselt poolt kutsus suhteline eraldatus esile ühenduste juhtriikide küllaltki jäiga positsiooni brittide tegevuse suhtes ning kuna Ühendkuningriik kaotas oma majanduslikke positsioone võrreldes EMÜ-ga, tekkis saareriigil kartus poliitilisse ja majanduslikku isolatsiooni jäämise suhtes ühendustega mitteühinemisel. Ka oli Suurbritannia kaubavahetuses toimunud 1960. aastaks oluline nihe – varasema 25 % asemel leidis selleks ajaks enamus Suurbritannia kaubavahetusest aset mandri-Euroopa riikidega. Peale selle oli Suurbritannia suurriigi positsioon maailmas lõplikult kadumas – pärast 1960. aastat ei kutsunud Suurbritanniat ega Prantsusmaad enam kunagi USA ja NSV Liidu tippkohtumistele.

Iirimaa ja Taani puhul on tegemist suhteliselt väikeste riikidega, kelle liitumisel mängisid olulisimat rolli majanduslikud motiivid. Mõlemad riigid olid Ühendkuningriigiga

majanduslikult tihedalt seotud – seega sooviti läbi liikmestaatuse saavutada suurem majanduslik ja poliitiline iseseisvus suurriigist.

1970-ndate alguses oli koguni 70% Iirimaa ekspordist suunatud Ühendkuningriiki. Seega pakkus liitumine Iirimaale hea võimaluse kaubanduspartnerite ringi laiendamiseks. Taani puhul oli oluliseks faktoriks ühenduse ühine põllumajanduspoliitika, milles nähti soodsat võimalust ulatusliku põllumajandussektori toetamiseks – Taani tootis kolm korda rohkem toiduaineid kui kulus sisetarbimiseks, ülejäägist enamus eksporditi Ühendkuningriiki. Samuti oli Taani suurim kaubanduspartner – Saksamaa – juba ühenduse liikmesriik. Seega soovis Taani liituda, tihendamaks kaubandussidemeid Saksamaa ja teiste ühenduse liikmesriikidega ning vältimaks majanduslikku isolatsiooni ning raskusi põllumajandustoodangu ekspordil, mis oleks järgnenud Ühendkuningriigi liitumisel ja Taani väljajäämisel.

Lõuna-Euroopa riikide liitumine (teine ja kolmas laienemisvoor)

Hispaania, Kreeka ja Portugali liitumismotiivid olid küllaltki sarnased. Ühelt poolt sooviti tugevdada 'noort' demokraatlikku riigikorda, teiselt poolt kiirendada majanduse arengut. Kuigi ühendus aktsepteeris Lõuna-Euroopa riikide avaldusi just poliitilist mõõdet esile tõstes, domineerisid kandidaatriikide puhul kindlalt majanduslikud tegurid. Suuresti põllumajandusliku taustaga ja majanduslikult mitte eriti heal järjel olevad riigid nägid EÜ-s kaalukat abi oma majandusliku olukorra parandamisel. Liitumine tõstis oluliselt ka nende riikide rahvusvahelist prestiiži ning võimaldas kasutada ühenduse institutsionaalseid hoobasid riiklike huvide kaitseks – näiteks regionaalpoliitiliste toetuste suurendamiseks. Nn „vanade liikmesriikide“ (EL-15 ehk enne 2004 liitunud riigid) hulgas olid ja on need Lõuna-Euroopa riigid Euroopa Liidu eelarvest suurimaid toetusi saavad. 1998. aastal näiteks ületas Kreeka, Hispaania ja Portugali poolt eelarvest saadud summa eelarvesse makstud summat ligikaudu 300 euro võrra elaniku kohta (kõige rohkem kasu sai Kreeka – 415 eurot elaniku kohta).

Neljas laienemisvoor

Kui Lõuna-Euroopa riikide näol oli tegemist majanduslikult tagasihoidlikul järjel olevate riikidega, siis Euroopa vabakaubanduspiirkonna (EFTA) riikide – Austria, Soome ja Rootsi – arengutase ei jäänud millegi poolest alla Euroopa Liidu riikidele. Siiski otsustasid nimetatud riigid liituda. Missugused tegurid nende otsust eelkõige mõjutasid?

Neljanda laienemisvooru riikide motiivid olid küllaltki mitmekesised. **Rootsi** ja **Soome** puhul mängisid olulist rolli poliitilised ajendid. Otsustavaks sündmuseks sai 1991.a. augustis Moskvast toimunud riigipööre, mille tagajärjel võimude tasakaal maailmakaardil hakkas muutuma. Varem ei tulnud nende riikide liitumine reaalselt kõne alla, sest rahvusvahelistes suhetes lähtuti neutraliteedipoliitikast, vältimaks endi liigset sidumist vaenutsevate osapooltega.

Soome puhul domineeris liitumismotiivide hulgas julgeoleku tagamise vajadus. Oma geograafilise asendi tõttu suhtus Soome pärast II maailmasõja lõppu väga ettevaatlikult Lääne-Euroopa integreerimisprotsessi, kuna tahtis vältida enda kaasatõmbamist suurriikide vahelisse rivaliteedipoliitikasse. Soome püüdis hoida oma suhteid tasakaalus mõlema poolega. Pärast külma sõja lõppu sai EL-st Soomele hüppelaud Lääne-Euroopa riikide perre, mis paralleelselt tekitas ka suurema turvalisuse tunde.

Rootsil oluks väikeriigina raske säilitada oma neutraliteedipoliitikat ning tagada ühiskonna kõrge majanduslik heaolu. Samas lootis Rootsi ühinemisega kujundada liitu 'seestpoolt', rõhutades Skandinaavia heaolumudeli kasulikkust ning mõjutades liidu liikmesriike rootslaste väärtushinnangute aktsepteerimisel ja järgimisel. Pealegi olid kõik teised Skandinaavia riigid (k.a. Norra, mis küll rahvahääletuse tulemusel lõpuks siiski liitumata jäi) juba liitumisprotsessi kaasatud, mistõttu ei nähtud tõsist argumenti Liidust kõrvale jäämiseks.

Austria puhul olid tähtsaimad majanduslikud motiivid ning otsus liitumiseks tehtigi põhiliselt majanduslikest ja kaubanduslikest huvidest lähtuvalt. Samas ei saa päriselt kõrvale jätta ka julgeoleku tagamise vajadust, kuna Austria riigipiir külgnas varem nõukogude režiimi mõju all olnud Kesk-Euroopa riikidega. Austria nägi siseturu ning poliitilise liidu perspektiivis täiesti uut väljakutset, millele lisandusid ühiskonna heaolu tagavad laiemad kaalutlused.

Kesk- ja Ida-Euroopa riikide liitumine ehk nn „idalaenemine“ (viies ja kuues laienemisvoor)

2004. aastal leidis aset EL ajaloo seni suurim laienemine, mil Liiduga ühines korraga 10 riiki: Eesti, Läti, Leedu, Poola, Tšehhi Vabariik, Slovakkia, Ungari, Sloveenia, Malta ja Küpros. 2007 lisandusid neile veel Rumeenia ja Bulgaaria. Kuna tegemist oli valdavalt endisesse „idablokki“ ehk NSVL mõjusfääri või lausa koosseisu kuulunud riikidega, siis hakati neid laienemisringe üheskoos nimetama „idalaenemiseks“ ja vaatlema sisuliselt ühtse tervikuna –

sarnaselt teisele ja kolmandale laienemisvoorule (Kreeka + Hispaania ja Portugal), mida samuti tihti vaadeldakse n-ö ühes komplektis. „Idalaienemise“ mõiste on õigustatud ka seetõttu, et nende laienemiste käigus nihkus Euroopa Liit geograafiliselt senisega võrreldes märkimisväärselt ida poole. Euroopa Liidu idapoolseimaks liikmesriigiks on nüüd Küpros, mis aga geograafiliselt kuulub koguni Aasiasse.

Sarnaselt Kreeka, Hispaania ja Portugali liitumisega 1980-ndatel aastatel olid ka kümne endise „idabloki“ riigi (**Eesti, Läti, Leedu, Poola, Tšehhi, Slovakkia, Ungari, Sloveenia, Rumeenia ja Bulgaaria**) liitumismotiivid küllaltki sarnased – seda nii omavahel kui ka võrrelduna teise ja kolmanda laienemisvooruga. Nagu Kreekal, Hispaanial ja Portugalil, nii olid ka mainitud KIE riikide puhul esmatähtsaks majanduslikud kaalutlused. Endise „idabloki“ riikide majanduslik mahajäämus Lääne-Euroopa arenenud riikidest oli eriti 1990-ndatel (vahetult peale NSVL lagunemist) tohutu, ning ilma EL liikmelisuseta ning sellega kaasnevate majanduslike eeliste ja toetusrahadeta oleks kindlasti olnud märksa raskem ja aeganõudvam seda ületada – täpselt nii, nagu omal ajal Kreeka, Hispaania ja Portugali puhul. EL majanduslik tugi uutele liikmesriikidele väljendus mitmetes erinevates aspektides. Juba mainitud erinevatele otsestele ning kaudsetele abi- ja toetusrahadele lisandus soodustava tegurina võimalus pääseda EL ühtsele turule ja saada osa selle mastaabist tulenevatest eelistest. Samuti soodustasid uute liikmesriikide majanduse arengut „vanadest“ liikmesriikidest tulevad investeringud. EL siseturu 4 vabadust (kaupade, teenuste, isikute ja kapitali vaba liikumine) laiemalt aitasid ja aitavad samuti siluda uute liikmesriikide mahajäämust enamjaolt jõukamatest vanadest liikmesriikidest. Samal ajal ei saa (taaskord sarnaselt Kreeka, Hispaania ja Portugaliga) mööda vaadata ka poliitilise olukorra stabiliseerimise ja „noorte demokraatiate“ tugevdamise argumendist. Enamus uusi liikmesriike (v.a. Malta ja Küpros) olid pikki aastakümneid olnud osa totalitaarsest süsteemist ning alles äsja (taas)loonud demokraatliku riigikorra. EL-lt loodeti toetust selle kindlustamisel ja tugevdamisel ning ka EL ise („vanade“ liikmesriikide näol) nägi selles ühte peamist ja olulisemat missiooni „uute“ liikmesriikide suhtes. Demokraatlik riigikord, õigusriik, inimõiguste austamine jms on turumajanduse ja liikmekohustuste täitmise võime kõrval teatavasti ka osa nn Kopenhaageni kriteeriumitest (nõuded ja tingimused riikidele, mis soovivad liituda Euroopa Liiduga).

Samas oli viiendal ja kuuendal laienemisvoorul sarnasusi ka neljandaga. Nagu Soome ja Austria, nii soovisid ka KIE riigid ennast senisest märksa selgemalt Lääne-Euroopasse

positsioneerida ja lahkuda NSVL lagunemise järel tekkinud „hallist tsoonist“. Liitumine Euroopa Liiduga aitas neil riikidel kiirendatud korras vähendada külma sõja aastatel tekkinud mahajäämust arenenumast Lääne-Euroopast ning kiiremini integreeruda ühtse Euroopa majandusliku ja poliitilise ruumiga. Lisaks soovile majandust arendada olid siin kindlasti olulisel kohal ka julgeoleku suurendamise motiivid. Tasub meenutada, et 1990-ndate keskpaigas ei olnud NATO laienemise perspektiivid sugugi nii selged ja kindlad, nagu see lõpuks teoks sai – mõnede riikide puhul (nt Baltimaad) välistasid nii Venemaa kui mitmed lääneriigid selle võimaluse algul vägagi selgesõnaliselt. Liitumises Euroopa Liiduga nägi osa uusi liikmesriike (sh Eesti jt Baltimaad) muuhulgas võimalust ka kasvõi kaudselt oma julgeolekut kindlustada, kuna muud võimalused selleks olid algul üsna ähmased või lausa olematud.

Sarnasusi võib leida ka teiste varasemate laienemisringidega. Nii näiteks olid – sarnaselt Belgia, Hollandi ja Luksemburgiga 1950-ndatel – mitmete viimastes laienemisringides liitujate puhul olulised ka rahvusvahelise prestiiži tugevdamise kaalutlused. Valdav enamus 2004 ja 2007 aastal liitunud riikidest olid varem nii Euroopa kui ülemaailmses mastaabis üsna teisejärgulised tegijad. KIE riigid olid kogu külma sõja jooksul NSVL-st äärmiselt suures poliitilises, majanduslikus ja sõjalises sõltuvuses ning sisuliselt ei saanud rääkida iseseisvatest riikidest. Eesti, Läti, Leedu ja Sloveenia puhul ei olnud olemas isegi formaalset iseseisvust, vaid need riigid moodustasid osa (vastavalt) NSVL-st ja Jugoslaaviast. Eriti just viimati mainitud riikidele oli liitumine EL-ga rahvusvahelise prestiiži mõttes tohutu hüpe. Varasemate liiduvabariikide (sisuliselt liitriikide õigusteta provintside) asemel olid vähem kui 15 aastaga maailmakaardile ilmunud ühe maailma mõjukaima majandusliku ja poliitilise bloki täieõiguslikud liikmed. Kuidas iganes ka suhtuda Euroopa Liitu üldiselt – vaieldamatu tõsiasi on see, et ilma EL liikmelisuseta ei oleks viimases kahes laienemisringis liitunud riigid (k.a. Eesti) kaugeltki nii tõsiseltvõetavad ja respektieritud rahvusvahelise kogukonna liikmed, nagu nad seda on täna.

Vahemeremaade **Malta** ja **Küprose** olukord oli KIE riikidega võrreldes mõnevõrra erinev. Ehkki kõik ülaltoodud argumendid kehtisid suuremal või vähemal määral ka nende puhul, oli toodud motiivide osakaal mõnevõrra teine. Malta ja eriti Küpros edestasid tuntavalt KIE riike (v.a. Sloveenia) oma majanduslikult arengutasemelt, ning seega argument oma majanduslikku arengut kiirendada ja eelkõige Euroopa abirahadele juurde pääseda ei olnud nende puhul nii tugev, kui KIE riikide puhul. Sedavõrra tugevamad olid poliitilised motiivid

ja argumendid, aga ka soov oma rahvusvahelist prestiiži tõsta. Eelkõige Küprost kannustas liitumisel ka soov leida EL-lt abi ja toetust oma poliitilise probleemi lahendamisel (saare lõhestatus ja konflikt kahe suurema kogukonna, kreeka ja türki küproslaste, vahel). Selles osas tuleb küll tagantjärele nentida, et see lootus paraku ei täitunud – EL-ga liitumine ei aidanud konflikti lahendada ega saare lõhestatusest üle saada, vaid pigem tsementeeris seda veelgi.

Kokkuvõte

Kokkuvõtlikult võib nentida, et kui ühenduste algusaastatel pärast II maailmasõda domineerisid tugevalt julgeoleku kaalutlused, siis juba 1973.a Ühendkuningriigi liitumisega seonduvalt oli rõhk rohkem majanduslikel teguritel ning ühiskonna heaolu tagamise vajadusel. Suurriikide ning keskmiste ja väikeriikide motiivid liiduga ühinemisel on samuti varieerunud. Suurema kaalu on omandanud poliitilise stabiilsuse ja prestiiži tagamise vajadus, kuid ka majanduslikke motiive ei saa alahinnata, sest sageli ei ole riikidel piisavalt ressursse, et iseseisvalt tagada ühiskonna heaolu pidev kasv. Erisused ilmnevad ka suurriikide ja väikeriikide motiivides. Väikeriigid on kergemini nõus osa oma sõltumatusest loovutama, kuna saavutavad sellega riigi eksisteerimiseks vajalike teiste eesmärkide täitmise.